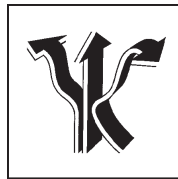

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 5

Матеріали

*Звітної науково-практичної конференції науковців МАУП
“Соціальна практика та теоретико-методологічні
засади модернізації України
(політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)”
м. Київ, МАУП, 30 листопада 2017 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 12 від 25.10.17)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор).

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 5: Матеріали звітн. наук.-практ. конф. “Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)”, 30 листопада 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2017. — 352 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези доповідей учасників науково-практичних форумів МАУП, що відбувались у контексті загальноакадемічної Науково-практичної конференції “Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)” з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43

Мороз-Ольшанська Н. В., Ольшанська О. П. <i>Культура як засіб людського розвитку в контексті євроінтеграційних процесів України</i>	297
Середюк К. В. <i>Підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств України..</i>	299
Скиба Г. І. <i>Сучасний стан підвищення кваліфікації працівників бухгалтерії як вагомий фактор їх психічного пристосування до умов сучасної економіки.....</i>	302
Сладкевич В. П., Вітюк А. С. <i>Удосконалення управління конкурентоспроможністю підприємств молочної галузі України</i>	305
Сладкевич В. П., Краснокутська О. О. <i>Шляхи удосконалення інформаційного забезпечення процесу управління підприємствами</i>	307
Сомов Д. О. <i>Позитивні та негативні тенденції у практиці мотивації персоналу в Україні</i>	310
Сомов Д. О., Миронова М. Ю. <i>Розробка основних напрямів вдосконалення системи управління персоналом на ТОВ “Відродження”</i>	314
Тімко Н. І. <i>Облікова ставка як інструмент реалізації грошово-кредитної політики</i>	317
Тьорло В. О., Бевзан Ю. С. <i>Проблеми розвитку елеваторного господарства України в період становлення ринкових відносин</i>	321
Тьорло В. О., Мірошніченко В. В. <i>Проблеми розвитку транскордонного співробітництва західних регіонів України ...</i>	323
Філіна Г. І. <i>Управління ефективністю компанії на основі її фінансової архітектури</i>	326
Філіппов М. І., Мотов О. В. <i>Удосконалення управління торговельною діяльністю підприємств на ринку легкових автомобілів.....</i>	329
Филиппов М. И., Чжан Паньсин <i>Социально-экономическая эффективность профессионального развития персонала в СК “Украинская страховая группа”</i>	332
Цімошинська О. В. <i>Проблеми та шляхи удосконалення організації формування звітної інформації для складання балансу підприємства за міжнародними стандартами</i>	336
Бондаренко Е. В. <i>Сучасний стан функціонування венчурних інвестиційних фондів в Україні</i>	340
Дорофєєва К. О. <i>Удосконалення управління мотивацією праці на підприємстві</i>	343
Сенін М. Г. <i>Впровадження податку на виведений капітал в Україні</i>	346
Сотворенний М. М. <i>Проблеми дефіциту державного бюджету та шляхи їх подолання.....</i>	349

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

В останні роки в Україні у зв'язку із реформуванням вітчизняного бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до міжнародної гармонізації та стандартизації, порядок складання Балансу та іншої фінансової звітності зазнали значних змін. Проте, незважаючи на суттєві зміни, на сьогодні Баланс в Україні, як і інші форми фінансової звітності, все ще не повністю задовольняє реальні потреби економічного аналізу та фінансового менеджменту в необхідній інформації, не повністю відповідають вимогам міжнародних стандартів обліку й фінансової звітності інші форми звітності. Зокрема, це стосується дотримання принципу суттєвості облікової інформації. Міжнародні стандарти передбачають, що суттєвість інформації визначає переважно керівництво підприємства, ґрунтуючись на тому, наскільки серйозно ця інформація може вплинути на прийняття користувачем звітності управлінських рішень. Проте національні П(С)БО передбачають досить жорсткий перелік статей, що формують фінансову звітність.

З огляду на глобалізацію економічної та фінансової сфер світової економіки надзвичайно важливе значення має процес стандартизації фінансового обліку і звітності, що має на меті широке сприяння встановленню міжнародних економічних зв'язків, припливу в економіку країни зарубіжних інвестицій. В Україні Баланс складається відповідно до національних положень, проте більшість компаній з іноземним капіталом та міжнародних корпорацій зобов'язані відповідно до урядових рішень подавати звітність відповідно до міжнародних стандартів. Таким чином, компанії зобов'язані складати звітність у двох форматах — відповідно до національних і міжнародних принципів ведення обліку і звітності, що спричиняє невиправдані витрати як матеріальних так і людських ресурсів.

Саме тому пріоритетним напрямом розвитку фінансового обліку у сфері складання звітності є стандартизація принципів побудови Балансу та інших фінансових звітів і нівелювання будь-яких суттєвих відмінностей для уникнення необхідності подвійного складання звітності за національними і міжнародними стандартами.

Національні й міжнародні стандарти визнають елементами балансу активи, зобов'язання та власний капітал підприємства, а основним правилом побудови балансу є рівність активів сумі власного капіталу та зобов'язань. Але підходи щодо розкриття інформації у вітчизняних Балансах дещо відрізняються від норм міжнародних стандартів. Форма вітчизняного балансу затверджена Мінфіном України в НП(С)БО 1, а міжнародними стандартами формат балансу не регламентується взагалі, втім у МСБО 1 наведені міжнародні правила та допустимі альтернативи щодо визнання й розкриття інформації в Балансі.

У науковій спеціальній літературі докладне порівняння вимог стандартів П(С)БО і МСФЗ щодо Балансу наведено у монографії С.Ф. Голова [3, с. 182; 190–203] та дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук Л. П. Нищенко [7, с. 103–107]. Обидва науковці, порівнюючи відповідні вимоги вітчизняних і міжнародних стандартів, зазначають, що для міжнародних стандартів зовсімне характерна жорстка регламентація побудови Балансу. Так, С. Ф. Голова класифікує відмінності за критеріями формату Балансу, поділ статей у балансі на поточні та непоточні активи, поточні та непоточні зобов'язання, ступінь деталізації інформації, фінансові активи, інвестиції в асоційовані підприємства [3, с. 182].

Л. П. Нищенко, аналізуючи існуючі відмінності, виокремлює невстановлений у МСФЗ порядок ліквідності, окремі термінологічні неузгодженості та специфіку застосування оцінювання активів за їх справедливою вартістю [7, с. 105–107]. Зокрема, міжнародними стандартами передбачається розмежування активів і зобов'язань на поточні й непоточні, за винятком випадків, коли порядок подання інформації в балансі ґрунтується на ліквідності активу. Національне П(С)БО 1 чітко визначає подання інформації в Балансі у порядку зростаючої ліквідності активів.

Інший науковець — Яцишин Н. [8, с. 154] зазначає, що у МСБО 1 наведено мінімальний перелік рядків Балансу та передбачено можливість приєднання додаткових рядків, заголовків і проміжних підсумків, якщо це доречно. Такої можливості національне П(С)БО 1 не надає. Загалом автор виділяє декілька основних розбіжностей у методичних аспектах формування Балансу підприємства згідно з НП(С)БО і МСФЗ, представлених у таблиці.

Розбіжності в методичних аспектах формування балансу підприємства згідно з НП(С)БО і МСФЗ

Критерій	МСФЗ	НП(С)БО
1	2	3
Побудова	Не регламентована, наведено приблизний перелік статей Балансу	Регламентована – в активі розкривається інформація щодо необоротних активів, оборотних активів, витрат майбутніх періодів; у пасиві – власного капіталу, забезпечення виплат і платежів, довготермінових зобов'язань, поточних зобов'язань, доходів майбутніх періодів
Порядок викладення інформації	Передбачається розмежування активів і зобов'язань на поточні й непоточні, за винятком випадків, коли подання інформації в Балансі базується на ліквідності	Інформація щодо активів розкривається у порядку зростаючої ліквідності, щодо зобов'язань – у порядку черговості їх погашення
Можливість зміни складу статей	Передбачено в разі необхідності розкриття суттєвої інформації згідно з нормами інших стандартів або з метою забезпечення достовірності й правдивості інформації про активи, зобов'язання і капітал	Не передбачена. Додаткові рядки вводять для розкриття інформації щодо інвестиційної нерухомості, необоротних активів та груп вибуття, а також зобов'язань, пов'язаних з необоротними активами та групами вибуття
Розкриття інформації про фінансові активи	Інформацію щодо фінансових активів слід розкривати окремо	Окремих рядків не передбачено, фінансові активи можуть поєднуватися з нефінансовими, наприклад, інша дебіторська заборгованість

1	2	3
Зміст статей	Багатоваріантність методів обліку довготермінових фінансових інвестицій. Передбачено розкриття в окремій статті інформації щодо непоточних активів, утримуваних для продажу. Окремого розкриття інформації стосовно незавершеного будівництва не вимагається. Передбачено розкриття інформації щодо результатів переоцінки поточних фінансових інвестицій, врахованих за справедливою вартістю і призначених для продажу у складі іншого додаткового капіталу	Передбачається окрема стаття “Незавершене будівництво”. Довготермінові фінансові інвестиції обліковуються за методом участі у капіталі. У статті “Інший додатковий капітал” відображаються суми до оцінки необоротних активів, вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб

Відповідно до вимог національних П(С)БО валюта Балансу стає наближеною до реальної оцінки майна. Однак, як зазначає Б. В. Гринів [4, с. 275], під час складання Балансу українські підприємства, не повністю дотримуються принципу нетто-оцінок, що пов'язано деколи з внесенням у валюту Балансу сальдо за синтетичними рахунками 17 “Відстрочені податкові активи”, 54 “Відстрочені податкові зобов'язання” чи субрахунками 643 “Податкові зобов'язання”, 644 “Податковий кредит”.

Згідно з П(С)БО активи — це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигод у майбутньому. Акцентуємо увагу на використанні ресурсів, а не володінні ними, що є ознакою власності. Отже, як засвідчує Б. В. Гринів [5, с. 274], головним у визнанні активу є те, що підприємство контролює вигоди від використання майна та приймає ризики, пов'язані з цим активом. У той же час, згідно з рекомендаціями МСБО, право власності також не є істотним при визначенні активу в Балансі, оскільки економічні вигоди від активу можна отримати, не володіючи ним, а орендуючи, наприклад.

Нагадуємо, що джерела формування майна в пасиві Балансу поділяються на власний капітал та зобов'язання. При визначенні в Балансі підсумку першого розділу пасиву “Власний капітал” віднімають наведені в дужках суми непокритого збитку, неоплаченого та вилученого капіталу. Отже, якщо підприємство працює збитково, то джерелом покриття збитків є власний капітал, що рівнозначно його “проїданню” [4, с. 275].

Важливим для визначення шляхів удосконалення методики та організації формування інформації для складання Балансу підприємства є розуміння тих змін, які відбулися у методиці складання Балансу підприємства у 2016 році, відповідно до НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”. На них наголошує у своїй статті С. В. Нестерова [6, с. 106–111].

Джерела

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. зі змінами [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 “Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності” [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_004
3. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія [Текст] / С. Ф. Голов. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 522 с.
4. Гринів Б. В. Економічний аналіз торговельної діяльності: навч. посіб. — К.: ЦУЛ, 2015. — 392 с.
5. Кучеренко Т. Принцип історичної (фактичної) собівартості у фінансовій звітності // Бухгалтерський облік і аудит. — 2015. — № 10. — С. 14–18.
6. Нестерова С. В. Адаптація балансу для оцінки фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] / С. В. Нестерова // Економічний вісник Запорізької держ. інженерної академії. — 2016. — Вип. 2. — С. 106–111. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2016_2_20
7. Нищенко Л. П. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами [Текст]: дис. ... канд. екон. наук за спеціальністю 08.00.09 — бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). — К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2014. — 184 с.
8. Яцишин Н. Проблемні аспекти побудови балансу підприємства // Галицький економічний вісник. — 2014. — № 3 (32). — С. 149–160.